

"ישיבישע בלאט" - הדף היומי

מבחר שאלות ל"עיון והעמקה" בלימוד הדף

מטרת העלון להציג שאלות "מציקות" בעקרי הנושאים הנידונים בדף לעורר את העיון בלימוד, ניתן להצטרף לקבלת השאלות מידי בוקר, ואת התשובות בערב לפי כתובת המייל שבסוף הדף.

בס"ד

התשובות

1. עי' בריטב"א שביאר דעיקר דן מלקות ילפינן מקרא ד-והיה אם בן הכות הרשע וגו' שאיירי בעדים, זוממים, וע"ע סוף תוד"ה מעידין.
2. עי' סוף תוס' הנ"ל, ועי' רמב"ן שב"ג וב"ח יותר מצוי, ועוד שרצו להפסידו ממון, ובאחרונים שקלו וטרו בדבר, בפנ"י שבפועל קשה שיעידו ע"כ כיון שיש עוד בעילות אחרות, עי' בדבריו, ועי' ערול"ג, ובגבורת ארי תי' שבאלו נאסר לו גם להנשא, ויש חובה גם לאחרים, והוסיפו עוד ברעק"א ובפורת יוסף דע"י זה יתכן שיענש יותר מכשר זמם, עי' בדבריהם.
3. בארו הראשונים, או שהיו גרמא, (עי' שער המלך ביאת מקדש ו' י'), או שמאחר שאינו נפסל הוי כאשר זמם לחצאים, ועוד ביארו דבדבר שאינו קצוב אין כאשר זמם, ועי' חידושי ר"א גוטמאכר.
4. כן הקשה הרמב"ן, ובעיקר הדין אם שייך דין כאשר זמם כאשר כל דינו רק דרבנן, עי' שו"ת רעק"א מהדו"ק קעט' דכיון דסוף סוף יפסיד מכך שייך כאשר זמם, ועי' שיעורי ר"ש רוזובסקי שביאר שי' הרמב"ן דכיון שלא עברו ב"לא תענה" אין פה דין הגדה של עדות.
5. כבר דנו בזה הרבה בספרי הר"י בדור הקודם ועי' עיקרי הדברים בשיעורי ר"ש תחילת המסכת, ויש שתלו זאת ב-ב' תירוצי התוס' ד"ה מעידין.
6. המקובל ללמוד (עי' שיעורי הגר"ש) דנחלקו אי פסול חללות שייך גם בישראל, ועי' חידושי רבינו חיים הלוי על הרמב"ם אסו"ב יז' ב' שני גדרים בפסול חללות.
7. באחרונים דנו בזה ועי' אפיקי ים סי' לח' שפשוט שלא ס"ד דיפסלו, ועי' קה"י ב' שהוכיח מדברי הראשונים להיפך, ועיי"ש שדן בבאור הגמרא אי לא מקיים כאשר זמם כלפי הבנים, או שהיו פחות מכאשר זמם לאבות כיון דלא נפסלים בנים.
8. עי' באחרונים שיעורי ר"ש ועוד שעל פי יסוד זה תי' את קושיית התוס' דהעדים עצמם ע"י עידותן יהפכו למצרי ראשון.

לע"נ מרת אביבה בת הג"ר משה ע"ה נלב"ע ד' תשרי

להנצחות והארות 0527652935 בין הסדרים, להצטרפות לרשימת התפוצה שלח את המילה "צרף", לכתובת: 7652935@gmail.com והדף ישלח אליך מידי יום

בעז"ה בקרוב יפתח קו טלפון בו יהיה ניתן לשמוע את השאלות והתשובות מידי יום וכן לענות תשובות נוספות לשאלות - עקבו אחרי ההודעות.

דף ב.

השאלות

1. כיצד העדים נעשים זוממים, וקשה הא המסכת עוסקת בדיני מלקות והו"ל להתחיל מפרק אלו הם הלוקין, ולא לעסוק בדיני עדים זוממים?
2. מעידין אנו באיש פלוני שהוא ב"ג וב"ח, וצ"ע למה לא נקט הדבר הפשוט יותר שמעידין שהוא ממזר נתין או עבד?
3. קשה מה עם חיוב הממון עבור המתנות כהונה שהפסידוהו בזה שאמרו שהוא בן גרושה וב"ח?
4. או בן חלוצה, וקשה הא פסולו דרבנן, ומה שייך בו דין עדים זוממים שהוא מה"ת?
5. בעיקר דין מלקות בעידי ב"ג וב"ח יש לעיין אי הוי מדין כאשר זמם בכל דבריו או שהוא דין נוסף שנלמד פסוקים (עי' בע"ב), ויש כמה נ"מ בדבר?
6. רשי ד"ה אין, נקט דרק בכהנים ס"ד דיפסלו, ובריטב"א ציין דגם בישראל ס"ד דיפסול אשה לכהונה בביאתו, ויל"ע מה מחלוקתם?
7. לו ולא לזרעו, וצ"ע דאם היו לו בנים קודם שהעיד האם יפסלו כדרך שזמם?
8. תוד"ה בעינן במה שהקשו דבמעידין על מצרי שני יפסלו, ויל"ע אי שם פסולו הוא מצרי רק בדור שלישי מותר או ששם פסולו מצרי ראשון, מצרי שני וכו'?

תוד"ה מעידין, ב-ב' תירוציהן למה אין חסרון דעדות שא"א יכול להזימה, יש הרבה נ"מ איך ללמוד את עונשן של עידי ב"ג וב"ח, עי' שאלה 5, וע"ע מנחת חינוך מצוה ד' ג', נודע ביהודה אבה"ע קמא עב' ובית הלוי ח"ג ו' על דבריו, ועי' קהילות יעקב סי' א'.

באחרונים דנו האם בעידי ב"ג וב" בעי גמר דין כבשאר עדים זוממים, עי' מנחת חינוך לו ה"י, ואפיקי ים ח"א מ', ועי' תומים לח' א' דלכאורה כשיגמר הדין הוי כאשר עשה".

רשי ד"ה חוץ, אלא במיתה שחייבו את הבעל, ויש שדייקו מדבריו כדעת הרמב"ם דאם הבעל אינו נהרג כגון קטן וכו', דנים אותם לשריפה, והתוס' ד"ה זוממי פליגי.

התשובות מעבר לדף

השתדלנו להביא את תמצית דברי המפרשים, מלבד אלו המובאים בגמ' כמו תוס', מהרש"א רש"ש וכו' שבדרך כלל כתבנו ועיין.

לרגל תחילת המסכת וריבוי הנושאים ישנו דף נפרד לע"ב, בדרך כלל הכל בדף אחד.

"ישיבישע בלאט" - הדף היומי

מבחר שאלות ל"עיון והעמקה" בלימוד הדף

מטרת העלון להציג שאלות "מציקות" בעקרי הנושאים הנידונים בדף לעורר את העיון בלימוד, ניתן להצטרף לקבלת השאלות מידי בוקר, ואת התשובות בערב לפי כתובת המייל שבסוף הדף.

בס"ד

דף ב:

השאלות

1. **הוא ינוס הוא ולא זוממין**, ויל"ע עונש גלות אי הוי עונש או כפרה, ואם כצד השני תיפוק מלקמן "דלאו בני כפרה נינהו"?
2. **ואין משלמים את הכופר** ובראשונים דנו למה לא נכתב במשנה, ותי' דאין לוקים על זה דחייבו לשמים, עי' רמב"ן, אבל ברמב"ם עדות כ' ח', כתב דלוקין, ויל"ע מהי מחלוקתם, וכן לדעת הרמב"ם למה לא ישלמו על השור שנהרג?
3. בדומה לזה הקשה הרמב"ן למה לא איירי מתניתין בעדים שזממו לחייבו קרבן?
4. **ואין נמכרין בעבד עברי**, וגם כאן יש לעיין למה לא נכתב במשנה, וגם זה תלוי אם לוקים או לא עי' ריטב"א כאן, וברמב"ם עדות כ' ח' מפורש שלוקין?
5. **אין משלמין על פי עצמם**, וברש"י ביאר שהוזמו ולא הספיקו להעמידם בדין והלכו לב"ד והוזמו, והקשו למה לא תועיל הודאתם באותו ב"ד, ואם כבר חשיב שנתחייבו למה תועיל הודאתן בב"ד אחר?
6. **בדעת רבנן שחייב עדים זוממים ממון** יש לעיין הא סוף סוף משלם יותר ממה שהיזיק?
7. **תדע שהרי ממון ביד בעלים ומשלמים**, ויל"ע האם בממון כששילמו ליכא כאשר זמם, וא"כ למה?

התשובות מעבר לדף

השתדלנו להביא את תמצית דברי המפרשים, מלבד אלו המובאים בגמ' כמו תוס', מהרש"א רש"ש וכו' שבדרך כלל כתבנו ועיין.

התשובות

1. כן הקשו הרמב"ן והריטב"א, ותירצו דכיון דאם יצא נהרג הוי עונש ולא כפרה, ותמה הגרא"ז איזה גואל הדם יהיה לעדים זוממים, ובשיעורי הגר"ש (רוזובסקי) עח', תי' דמיתתו בגואל הדם וכל אדם אין נהרג עליו.
2. עי' ברכת שמואל ב"ק סימן ל' אות ח' דנחלקו האם דינו כתביעת ממון או כקרבת, והקושיא על תשלומי השור כן הקשה הקצה"ח סימן לח' ותי' דאיירי דאין השור בסקילה, ועי"ש משובב ס"ק ד', ועי' כתבי הגר"ז סוטה ב. דבאמת משלמים ואין פטור לוקה ולא משלם דהוי כשתי עדויות, ועי' שיעורי ר"ש.
3. ברמב"ן תירץ דאינו גדר עדות אלא הודעה, ובברכת שמואל ב"ק סימן ל' ביאר דכל החיוב ממון בקרבן נוצר מחמת הדין כפייה שיש, ועל זה אין הזמה, והיוצא מכאן שכל שחייב הממון הוא אינו בגוף העדאת העדים אלא תולדה של מה שנוצר מעידותן ליכא כאשר זמם, ועי' כאן בריטב"א ובקובץ ביאורים על דבריו.
4. עי' בגבורת ארי שביאר השיטות דאין לוקין דבעצם יסוד חיובם הוא ממון, וברמב"ם ביאר שעידותן שהוא עבד, לא שגנב, ולכן לוקה, ואף שמפסידו מעשה ידיו עיקר עידותו הוא ממון.
5. כן הקשו הראשונים, ומכאן כתב הקצה"ח שני' ב' דבאותו ב"ד לא תועיל הודאתו, ובחי' הגר"ט ביאר שיש שני דינים במודה בקנס חלות פטור ואי חיוב על פי הודאתו, ובב"ד אחר מהני שלא יחייבו אבל חלות פטור הוא רק קודם שבאו עדים.
6. עי' רשב"א וביאורו בקובץ ביאורים ח', דבעדים זוממים מפילים עליו את החיוב שרצה לעשות לשני,
7. עי' רמב"ן דליכא ראייה מהגמרא דרק ראייה זו שהוא קנס ובסברא שמשלמים עי' תוס' ב"ק ד: ד"ה ועדים דממון אפשר בחזרה, והריטב"א חולק דגם בממון יש כאשר זמם, ועי"ש בב"ק מה הדין כשאי אפשר להחזיר את הממון..

לע"נ מרת אביבה בת הג"ר משה ע"ה נלב"ע ד' תשרי

להנצחות והארות 0527652935 בין הסדרים, להצטרפות לרשימת התפוצה שלח את המילה "צרך", לכתובת: 7652935@gmail.com והדף ישלח אליך מידי יום

בעז"ה בקרוב יפתח קו טלפון בו יהיה ניתן לשמוע את השאלות והתשובות מידי יום וכן לענות תשובות נוספות לשאלות - עקבו אחרי ההודעות.